

Nefndasvið Alþingis
Umhverfis- og samgöngunefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 15. júní 2015

Efni: Umsögn um tillögu til þingsályktunar um fjögurra ára samgönguáætlun 2015-2018, 770. mál.

Samtök ferðapjónustunnar (samtökin) hafa farið yfir ofangreinda þingsályktunartillögu og vilja koma eftirfarandi á framfæri:

Samtökin vilja byrja á því að lýsa ánægju með það aukna fjármagn sem ríkisstjórnin hefur sett í uppbyggingu ferðamannavega, m.a. um Kaldadal, Uxahryggjaleið og Dettifossleið ásamt fjármagni í brýnt viðhald vegakerfisins. Samtímis vilja samtökin koma á framfæri sömu gagnrýni og fram kom í umsögn um samgönguáætlun 2013 - 2016 þar sem lýst var yfir vonbrigðum með að ekkert samráð hafi verið haft við atvinnugreinina við gerð samgönguáætlunar og að talsvert skorti enn á fjármagn til viðhalds bæði hvað varðar vegi og flugvelli. Samgönguinnviðir eru lífæð atvinnulífs á Íslandi og forsenda þess að byggð þróist víðsvegar um landið. Það er því eðli málsins samkvæmt mjög mikilvægt að hagsmunaaðilar fái tækifæri á fyrstu stigum áætlunargerðar að koma að borðinu.

Í frumvarpi að samgönguáætlun 2015 – 2018 kemur fram óbreytt stefna yfirvalda í samgöngumálum. Hvað flugmálin varðar er ekki einungis um óbreytta stöðu að ræða heldur mun skortur á fjármagni til viðhalds valda því að innviðir þess hluta samgöngukerfisins sem flugið stendur fyrir halda áfram að grotna niður í stað þess að styrkjast í takt við aukinn fjölda ferðamanna sem sækja landið heim. Samtökin mótmæla harðlega skorti á framlögum til viðhalds á flugvallarmannvirkjum og flugleiðsögubúnaði.

Staðan sem flugmál búa við er eftirfarandi:

- ***Framlög til flugmála hafa lækkað að raunvirði um 70% frá árinu 2007***
- ***Farþegafjöldi á Keflavíkurflugvelli hefur aukist gríðarlega undanfarin ár***
- ***Farþegafjöldi í innanlandskerfi hefur dregist saman***
- ***Innanlandsflugvellir þarfnast viðhalds og endurbóta***
- ***Fjárfestingarþörf á Keflavíkurflugvelli er gríðarleg***
- ***Að óbreyttu stefnir í lokun flugvalla og skerta þjónustu***
- ***Varaflugvellir milliandaflugs standa ekki lengur undir hlutverki sínu, ekkert samhengi er á milli aukins millilandaflugs og uppbyggingar á varaflugvallarkerfi fyrir millilandaflug.***

Samgönguáætlun gerir ekki greinarmun á innanlandsflugvallarkerfi og flugvöllum sem hafa hlutverk varaflugvalla millilandaflugs en skipta má framkvæmdaverkefnum í flugmálum á Íslandi í tvennt:

- a) Flugvallarkerfi fyrir innanlandsflug og grasrót flugs á landinu, kennsluflug er hluti af því.
- b) Varaflugvellir fyrir millilandaflug.

Hvað lið a) varðar þá er komist mjög skýrt að orði í greinargerð með samgönguáætlun en þar kemur fram að töluvert fjármagn vanti til viðhalds og framkvæmda á flugvöllum í grunnneti. Skv. áætlun ISAVIA sem er að mati SAF mjög hófleg vantar kr. 665 millj. upp á nauðsynlegustu framkvæmdir.

Hvað lið b) varðar er ekki gert ráð fyrir neinni uppbyggingu eða viðhaldi á varaflugvöllum millilandaflugs sem eru flugvellir í Reykjavík, Akureyri og Egilsstöðum en á sama tíma gera spár ráð fyrir að farþegum um Keflavíkurflugvöll verði um 5 milljónir árið 2016 og fjölgi um 28% frá árinu 2014. Einnig gera spár ráð fyrir að farþegar um Keflavíkurflugvöll verði 6-7 milljónir árið 2020 og eru það um 20 farþegar á hverja 1.000 íbúa hér á landi. Til samanburðar er bent á að gert er ráð fyrir að farþegar um Kastrup flugvöll verði um 6 á hverja 1.000 íbúa í Danmörku árið 2020.

Samhliða mikilli aukningu erlendra ferðamanna hingað til lands, er það yfirlýst stefna stjórnvalda að dreifa ferðamönnum betur um landið og er aukafjárveiting til uppbyggingar ferðamannavega á Vesturlandi og Norðurlandi liður í þeirri stefnu. Það sem veldur þó sérstökum áhyggjum er að skortur á viðhaldi flugvalla og uppbyggingu annarra flugöryggislegra þátta leiðir til skerts flugöryggis sem ekki er hægt að sætta sig við.

SAF hafa miklar áhyggjur af minnkandi framlögum til vegmála og vert að minna á að skv. skýrslu innanríkisráðherra um framkvæmd samgönguáætlunar árið 2012 var aðeins um helmingur af opinberum gjöldum sem lögð voru á bifreiðaeigendur nýtt til vegamála það ár. Ekkert í núverandi áætlun gefur til kynna að hlutfallið muni aukast á ný. Samtökin lýsa einnig yfir miklum vonbrigðum með að áherslur um uppbyggingu og viðhald Kjalvegjar sem lagðar hafa verið fram af hálfu SAF á fundi með innanríkisráðherra komi ekki fram í samgönguáætlun 2015 - 2018.

Samtökin telja að margar að þeim mannvirkjaframkvæmdum sem boðaðar eru á vegakerfi landsins séu jákvæðar og til þess fallnar að bæta vegakerfið. Gerð jarðgangna getur verið mikil samgöngubót en samtökin telja þó að miðað við þann skort á fjármagni sem veitt er í samgönguáætlun eigi frekar að huga að viðhaldi og forgangsraða við uppbyggingu almenna vegakerfisins með eftirfarandi atriði í huga:

- **Endurnýjun og úrbætur á almenna vegakerfinu**
- **Gæta að öryggismálum og forvörnum með núll markmið í huga þ.e. að útrýma slysum í umferð**
- **Vetrarviðhald verði fært undir sér lið í samgönguáætlun**
- **Útrýming einbreiðra brúa en þær eru meira en helmingur allra brúa yfir 4m að lengd á þjóðvegum landsins. Meðalaldur einbreiðra brúa er um 50 ár**

- *Nauðsynlegt er að huga að áframhaldandi uppbyggingu og umbótum á ferðamannavegum þannig að verkefni eins og Dettifossvegur klárast og að Kjalvegur og fleiri vegir á hálandinu verði gerðir að uppbyggðum ferðamannavegum, að mestu í núverandi vegstæði.*
- *Með vel gerðum ferðamannavegum skapast grundvöllur fyrir bættu öryggi ferðamanna og ferðþjónustu allt árið um allt land*
- *Með uppbyggðum ferðamannavegum verða mörk utanvegaaksturs skýrari*

Nauðsynlegt að samgönguáætlun sé í samræmi við stefnu stjórnvalda í ferðamálum en ferðþjónusta er stærsta útflutningsgrein Íslands og tækifæri til vaxtar eru mikil um allt land. Erlendum ferðamönnum utan háannar hefur fjölgað um 153% á árunum 2010 til 2015 og er Ísland búið að festa sig í sessi sem vetraráfangastaður erlendra ferðamanna eftir sameignlegt markaðsátak stjórnvalda og ferðþjónustunnar undir merkjum Ísland allt árið. Eitt af meginmarkmiðum samgönguáætlunar 2015 -2018 er að huga samgöngubótum með tilliti til uppbyggingar og þróunar ferðþjónustu. Í ljósi aukins fjölda ferðamanna að vetri telja SAF nauðsynlegt að samgönguáætlun geri skýrt ráð fyrir vetrarviðhaldi undir sér lið en það er ekki minnst á það í fyrirliggjandi áætlun.

Samtökin vilja koma á framfæri áhyggjum af skorti á samráði og samstarfi við þjónustuaðila flugs á Íslandi, ISAVIA en mikilvægt er að skapa fyrirkomulag um flugmál hér á landi sem byggir á einni heild.

Ljóst er að sameining stofnana sem sinnt hafa samgöngumálum hefur mistekist og með sparnaðaraðgerðum skapast mikil áhætta á því að Ísland einangrist í samskiptum við sambærileg yfirvöld á alþjóðavettvangi.

Samtök ferðþjónustunnar vilja að lokum koma á framfæri ábendingu um að þau hafa í samtarfi við Vegagerð, Samgöngustofu og aðra aðila unnið að útgáfu fræðsluefnis fyrir erlenda ferðamenn en þetta kemur ekki rétt fram í greinargerðinni.

Virðingarfyllst
f.h. Samtaka ferðþjónustunnar

Gunnar Valur Sveinsson